

INDIANKLUBBEN i SVERIGE
c/o Bertil Thörn
Bendzgatatan 25
SE-256 57 Ramlösa
Sweden

hemsida: www.indianklubben.org
kontakt : info@indianklubben.org
Plusgiro: 32 57 43 - 3
tel : +46 42 29 13 61
mob. : +46 70 532 96 89

HEJ ALLA INDIANINTRESSERADE

Indianklubbsnoteringar 24, 2014

ansvarig utgivare: Bertil Thörn

utgivningsdatum: 2014-10-24

Ni som får det här informationsutskicket via E-post får det för att ni är medlemmar i INDIANKLUBBEN, eller att ni vid något tillfälle på annat sätt har visat intresse för Nordamerikas indianers kultur eller historia.

Om ni inte längre vill ha dessa utskick meddela mig då det via ett mail eller enkelt postkort, brev eller per telefon

HÖSTEN ÄR HÄR

Ja, det vill säga här nere i södra landsändan. Längre upp kan ni väl till och med ana vintern redan. Nästan direkt efter att vi kommit hem från medlemsmötet i Karlstad, så flög en stor flock tranor över här. Men sedan har jag inte sett några fler. Kanske har de låtit lura sig av att vi fortsättningsvis har haft rätt så varmt, trots allt regnande, dimma och mörker. Inte heller har jag sett några storkar. Jag hade hoppats på det, nu när det här året tydligen resulterat i stora kullar. Jag tycker det skulle vara skojigt om vi nu kunde lägga till ytterligare en fågelart på listan över återupprättade populationer.

Häromdagen verkade det också som att rovfågelsstrecken hade kommit igång. Bara under tiden det tog att kränga i sig frukostflingorna han jag räkna till 25-talet sparvhökar som passerade mitt begränsade synfält genom köksfönstret. Hur många som smet på baksidan vet jag inte. Men så plötsligt tog det bara slut.

Verkade nästan som om det hela var arrangerat som en charterresa. Och kursen var väl ställd mot Falsterbonäset, kan man förmoda. Men varför alla flyttade just under **den** kvarten, har jag ingen aning om. Det var väl kanske exceptionellt goda vindar, eller något sådant. För övrigt har det varit lugnt.

Hur det ser ut under vattenytan är ju svårare att se. Och då menar jag inte hur många ubåtar som är på sightseeing i Stockholms skärgård. Nej, mera på torsk och sill och flundror och ål. Ena dagen verkar det vara kris modell värre, för att nästa dag komma uppgifter om att det aldrig funnits så mycket torsk. Vad ska man tro? Det kanske är alla ubåtar som skrämmer bort torsken på platser där Fiskeriverket ska kontrollera... Kanske det är Fiskeriverket som åker ubåt, när de ska räkna ??? Men mest intresserad är jag av när öringarna kommer upp i Lussebäcken, här i Ramlösaparken. I år har det varit så förbaskat dåligt med vatten, så jag undrar hur det gick med årets yngel. Men de senaste dagarna har det ju regnat även här nere, så nu brusar det i den lilla bäcken igen. Men än har jag inte sett några stigande öringar. Hoppas de kommer snart. Det är kul att stå och se på dem.

DAGS FÖR PRENUMERATIONSFÖRNYELSE

Snart rinner året 2014 ut. Tänka sig och jag blev inte ett dugg yngre under det här året heller... Snart får man väl lägga ner den här verksamheten med att bara vara. Och med den då även det här lilla tidsfördrivet att plita ihop vår tidning och se till att alla brevbärare får lite annat än bara reklam att dela ut.

Men jag har ju tidigare lovat att jag ska förse en del av er med tidningar till och med 2016. Så det får jag ju hålla. Självfallet ska då ni andra också få det. Men då gäller det att punga ut med lite pengar igen. Ni är nämligen 81 stycken vars prenumeration går ut i och med det här årets slut. Till er som är i den kategorin kommer det tillsammans med årets sista tidningsnummer att skickas ut inbetalningsinformation. För att veta hur länge just er egen prenumeration räcker kan ni läsa på kuvertets adresetikett. Där står det längst ner, "pren tom 201X". Det innebär att ni har betalat till och med för det år som står angivet där. Antingen 2014, 2015 eller 2016.

Jag kan väl då redan avslöja, att det den här gången blir lite ändringar. Ni kommer bara att kunna välja på att betala för antingen ett eller två år den här gången. Dessutom blir det lite dyrare (per tidning) att betala för två år, än vad det har varit hittills. Det här har att göra med att jag måste ta höjd för att vårt medlemsantal kan riskera att minska ytterligare något nästa år. Men låt oss hoppas att jag har fel i det. Då lovar jag att ni ska få igen det i form av en prissänkning när det gäller att betala vid utgången av nästa år. Och då försvinner även möjligheten att betala för flera år på en gång. Jag tors nämligen inte lova att jag kan hålla på med en sådan framförhållning längre. Vi får då ta ett år i taget. Datorn börjar bli gammal...

150 ÅR SEDAN SAND CREEK

Det är i år precis 150 år sedan den fruktansvärda drabbningen utspelade sig vid Big Sandy Creek, i sydöstra hörnet av den nuvarande staten Colorado. "The Sand Creek Massacre" har allt sedan den inträffade den 29 november 1864 varit som ett djupt sår i de sydliga cheyennernas och arapahoernas hjärtan och självkänsla. Men även bland de vita och bland amerikanerna i allmänhet (de som vet något om den) har det här varit en skam, som man gärna har tittat bort ifrån. Ett tydligt tecken på det är att det har dröjt ända till helt nyligen innan myndigheterna tagit tag i frågan och bestämt sig för att något borde göras för att händelsen inte ska glömmas bort. Så efter mycket om och men har nu en så kallad "Sand Creek

Massacre National Historic Site" skapats. (Se Internetadressen <http://www.nps.gov/sand/index.htm>). Men vad det blir av den i framtiden återstår ännu att se. Det har nämligen inte hänt speciellt mycket där. Och inte tycks det som att man planerar för så speciellt mycket nu inför 150-årsminnet heller. Det verkar närmast som att man fortfarande tycker att det hela mår bäst av att inte pratas om så mycket. Kan kanske tas som något slags tyst ursäkt för allt det hemska som myndigheterna ställde till med där den gången.

I vilket fall som helst så tänker vi åtminstone uppmärksamma den här tragiska händelsen genom att låta vårt sista tidningsnummer för det här året bli ett temanummer ägnat helt åt händelsen. Och för att få plats med så mycket information som möjligt kostar vi dessutom på oss att låta de där fyra extrasidorna som ryms inom Föreningsbrevsportots portogräns komma med den här gången. Innebär visserligen högre tryckkostnad, men jag tycker att det får vi offra på oss, då jag menar att det är viktigt att den här historien blir berättad.

NÄSTA MEDLEMSMÖTE

Vi ska naturligtvis inte överarbeta och fixa till ytterligare något nytt medlemsmöte innan årsslutet. Men till våren ska vi självklart ses på nytt. Det finns givetvis inga planer ännu, men jag kan ju passa på att fråga er hur ni skulle vilja ha nästa möte. Var skulle vi vara? Vad skulle ni vilja göra? Ska det vara en dag eller flera? Vill ni ha ett möte med mera tid för enbart samvaro? Det här är er chans att vara med och påverka. Så hör av er med era idéer och önskemål.

ÅSIKTER OM RED CLOUD

Jag håller just nu på och läser den nya boken om Red Cloud. Jag är inte beredd att avge något färdigt omdöme ännu. Men jag kan väl, halvvägs in i boken, säga att jag är *inte* imponerad så långt.

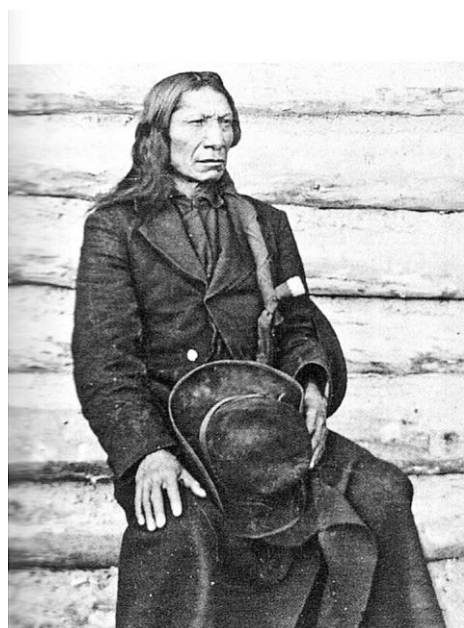
Samtidigt har jag haft lite åsiktsutbyte med Johnny Eskilsson om personen Red Cloud och om hans betydelse. Då det hann att bli en hel del synpunkter kanske det kan vara intressant även för andra vad vi kom fram till. Så här löd därför sammanfattningen sedan Johnny sagt så här:

Red Cloud är kanske inte min största "favorit" men jag tänkte att jag skulle ta reda på så mycket om honom att jag får en bild av varför de mer samtida "åsiktstunga" personligheterna hade åsikter om honom och då ofta inte speciellt positiva sådana.

Svaret vi kom fram till var följande:

Makhpiya Luta (Red Cloud) levde ett långt liv. Men det var ett liv fyllt av kamp och det krävdes en mycket stark vilja och en stor portion av både förstånd, förslagenhet och slughet för att klara sig igenom det så som han gjorde det. Det i sig visar på att han var en personlighet något utöver det vanliga.

Från en miserabel start i livet - en start som skulle ha knäckt de flesta andra - kämpade han sig med mod

och beslutsamhet till en plats i sin klans allra högsta toppskikt. Han lyckades dessutom med både beslutsamhet, mod och förslagenhet vidmakthålla den ställningen under hela sin krigarkarriär, för att sedan tämligen drastiskt och på mycket kort tid skifta från det närmast stenåldersliknande dominansstyrda samhällsskicket till att bli en slug och anpassningsbar spelare på den politiska arenan som uppstod sedan de vita tagit över herraväldet i den del av världen där han och hans folk levde.

Red Cloud föddes någon gång omkring 1822 någonstans i North Platteflodens dalgång, i det som nu är nordvästra Nebraska. Men det finns också andra förslag på födelseplats. Hans mor kom från oglalastammen (och kan ha varit syster till den mäktige bandleddaren Old Smoke), men fadern var en tämligen obemärkt man från bruléstammen. Familjen hade ingen högre status och ställning inom stammen, utom möjligen det faktum att modern kan ha tillhört Old Smokes släkt. När den blott treåriga gossen förlorade sin far till

alkoholens fördärv så togs han om hand inom Old Smokes familj, där han sedan växte upp. När även hans mor tämligen snart gick bort sägs det att han togs om hand av sina äldre systrar. Man kan säga att Red Cloud alltså började sitt liv som ett föräldralöst barn. Alltså en varelse som stod på den allra lägsta nivån i ett samhälle, även om slakten såg till att han blev omhändertagen. Hade han inte då haft släktingar så hade han aldrig överlevt!

Tiden för Red Clouds födelse var bara knappt fem generation från att hans folk fortfarande hade varit ett stenåldersfolk som levde på småviltjakt och småskaligt jordbruk i skogslanden öster om Mississippi - Missourifloderna. Konverteringen från detta fattiga och strävsamma liv i skogarna och till ett kringvandrande liv med hästar ute på de norra prärierna hade gått fort och varit en omvälvande förändring för dessa folk. Det samhälle Red Cloud föddes in i var fortfarande ett samhälle under snabb utveckling. Det var fortfarande ett klansamhälle, där dominerande familjegrupper utgjorde dess viktigaste byggstenar. Ett samhälle som styrdes av de klaner som för tillfället var de största och som hade de mest dominanta ledarna. Ett samhälle vars utveckling helt styrdes av de starkaste männen. De som hade den största uppbackningen av många släktingar. Och de som hade förstånd om att använda armbågarna för att ta sig fram. Ett samhälle som därför hela tiden var i ständig förändring. Trots alla vackra ord om hur solidariskt och demokratiskt dessa samhällen styrdes, så var det ändå de starkaste som bestämde. Även här gällde det att ta åt sig makt. Och den som redan hade fått makt ville ständigt ha mera. Det var ingen större skillnad mot vad vi ser i dagens klanstyrda, tämligen underutvecklade stater i delar av Mellersta Östern, Asien och Afrika. Den typ av "kommunism" som vi ofta hör talas om, som att folken solidariskt delade på tillgänglig mat och andra förnödenheter, hade nog närmast det krassa upphovet i att man inte hade råd att låta klanmedlemmar dö av svält och umbäranden. Varje individ var viktig för dessa små samhällsdelars överlevnad.

Så, Red Cloud fick alltså börja sitt liv från samhällets allra lägsta bottennivå. Varje dag måste därför ha varit en kamp för att överleva. En kamp för att hävda sig och en kamp för att komma sig upp. Till sådant krävs en stark vilja och säkert också en viss smartness. Det faktum att han inte hade någon medfödd status var ett handikapp som han fick leva med i hela sitt liv. Ett faktum som säkert också var avgörande för hans sätt att uppträda som ledare. Något som säkert var en av de viktigaste drivkrafterna för hans agerande. Men också hans förmåga att veta när han skulle utöva sin makt såväl fysiskt som psykologiskt och att veta när det var dags att hålla igen och i stället försöka vara smart och smidig och avvakta rätt tillfälle. Det här var en förmåga som tjänade honom väl i samröret med de vita. I de situationerna var han ofta lika slug och beräknande som någonsin myndigheternas och militärens förhandlare och beslutsfattare.

Men för att ändå kunna svinga sig upp genom de indianska hierarkierna krävdes att han till fullo levde upp till de krigarnormer som styrde de här folkens känsla för respekt och beundran. De få sätt på vilket sådant kunde uppnås var antingen genom att uppvisa speciella andliga egenskaper och att man hade ett tydligt samspel med andemakterna. Eller så var det att bli framstående på rövar- och krigarbanan. Red Cloud valde det senare. Och där var det inte bara för honom att vara en bland alla krigare som då och då utmärkte sig. Nej, han som inte hade någon familj som backade upp honom, måste hela tiden vara den allra viktigaste. Den som alltid var i främsta ledet. Den som alltid utförde de djärvast och farligaste bedrifterna. Och, inte minst viktigt, den som lyckades få andra duktiga krigare att sluta sig till just hans utannonserade krigståg. När det väl var uppnått gällde det sedan att alltid ha alla krigare välbehållna med sig hem igen. Ett ansvar som också krävde ett stort mått av planering och ledarförmåga.

Hade han väl nått den här nivån och därigenom byggt upp sin status, så gällde det att försvara sin roll mot alla ambitiösa konkurrenter som kunde hota hans ställning. Ett maktspel som ständigt pågick och som hela tiden krävde att han var steget före alla andra. Och här var det inte alltid fair play som gällde. Här var det näst intill en strid på liv och död. Alla knep var tillåtna. Men för honom var det kanske ännu svårare. För han var tvungen att välja sina utspel med omsorg då han inte hade någon stor och stark familj i ryggen som kunde backa upp honom och försvara honom om han själv någon gång begick ett misstag och gick för långt. Därför har det också visat sig att han var en mästare på intrigspel, där han skaffade sig lojala "samarbetspartners" som gärna hjälpte till genom att viska saker i hans öra eller plantera en eller annan vit lögn bland hans motståndare.

Det här maktspelet utvecklade han till fulländning under sina aktiva krigarår, från det att han var 16 år och utförde sin första krigarbragd, ända till att han kunde dra sig tillbaka från krigarbanan strax innan femtioårsåldern, sedan han väl förhandlat fram ett relativt gynnsamt framtidsförhållande för sitt folk efter freden 1868 och det andra Laramie-avtalet. (Att det avtalet sedan pulvriserades med ojusta medel av de vita det är en annan sak och det skadade säkert hans förtroende bland indianerna väldigt mycket).

Om livet fram till den här tidpunkten hade varit tämligen okomplicerat, genom att dess förutsättningar var enkla och tydliga - det var våld och dominans som gällde - så blev det nya livet på reservatet och samspelet med alla "konstiga, oförutsägbara och opålitliga" vita till ett enda stort och komplicerat pussel för honom. Och genomgående var hans stora dilemma att han var en person utan tillräcklig status bland sitt eget folk. Bland de vita trodde man att han var alla siouxers ledare. En ledare som hade samma makt och möjligheter som motsvarande makthavare i den vita världen hade. En person som kunde representera hela sitt folk och som kunde styra och bestämma över alla andra indianer. De förstod aldrig att det indianska samhället inte fungerade på det sättet. De förstod inte att indianerna för det första inte var "ett" folk, utan i stället en mängd olika familjegrupper (klaner) och att alla dessa var tvungna att få säga sitt och bli överens innan man kunde fatta bindande beslut.

Bland de vita var det tvärt om. Där krävde man att bara få förhandla med en, eller en mindre grupp, ledare, som förde hela folkets talan och som kunde fatta bindande beslut för hela samhället. Red Clouds dilemma blev nu att balansera allt detta. Gentemot de vita var han tvungen att passa sig för att säga något som han inte visste att alla andra genast skulle acceptera. Alternativt att få möjligheten att samråda på alla plan innan han lovade något. Gentemot sitt folk hade han problemet att han aldrig uppfattades som en ledare som var berättigad till att förhandla och fatta beslut. Han var "bara" en krigsledare" - om än en förbaskat bra sådan. Men han var aldrig en civil ledare, en hövding, en medlem av "de äldstes råd". Han kunde alltså egentligen inte ens gå tillbaka till samhället och kalla de andra "riktiga" ledarna till diskussioner. När de förde sina diskussioner så fick han hålla sig i bakgrunden och visserligen uttrycka sina åsikter, men aldrig fatta några beslut. Det här var ju egentligen en omöjlig situation. Och för att få ihop det här pusslet, som han ändå i de flesta fall lyckades med, får anses vara anmärkningsvärt. Ja, närmast smått otroligt. Det var det här som var Red Clouds storhet.

Men samtidigt inser man lätt att en sådan här situation i det långa loppet naturligtvis är omöjlig och det faktum att han ändå i de flesta fall lyckades visar på en sällsynt förmåga att anpassa sig, en förmåga att förstå vad som var problemen i alla situationer och - säkert också - hade en förmåga att ibland spela det fula spelet för att få sin vilja igenom. Därför sågs han bland stora grupper av indianerna som en opålitlig och falsk typ, medan han bland andra, som han efter bästa förmåga alltid strök medhårs, sågs som någon man kunde lita på att få saker gjorda. Speciellt om det innebar fördelar för en själv. Man ska inte heller bortse från att andra ledare inte kunde dölja sin avundsjuka. Avund på Red Cloud för att de vita betraktade honom som en stor och dominerande hövding. Han som ju inte ens hade en egen släkt. Han som "bara" var son till en odugling som söp ihjäl sig!

Det är det här dubbelspelet parat med andra indianska ledares avundsjuka som har skaffat honom det här blandade eftermälet.

När ni har läst det här får ni gärna komma med synpunkter. Kritisera, fråga ännu mera eller komplettera. Det vore kul om vi kunde få igång en allmän diskussion om det här... eller om något annat ämne som ni skulle vilja ta upp. Det vore väl trevligt att höra andras åsikter och inte bara min hela tiden. Ni behöver inte vara rädda för att framföra negativ kritik heller. Vi har högt i tak. Så hör nu av er!

BRISTER PÅ HEMSIDAN

Från Alf-Göran Dahlberg har jag fått påpekandet att några av de äldre informationsutskick som finns med i listan över det som kallas "**Länk till tidigare utsänd medlemsinformation**" på fliken "**Aktiviteter / Nyheter**" inte öppnar när man klickar på dem.

Jag har själv varit medveten om det och det är ju oerhört irriterande, allrahelst som jag inte vet vad det beror på och vad jag ska göra åt det. Så här svarade jag till Alf-Göran :

Jo jag vet att den saknas. Och det är även några äldre som jag inte får maskinen att plocka upp. Jag vet inte vad det beror på. Men troligen är det något konstigt i själva hemsidesprogrammet. Något som har att göra med filstrukturen när jag lägger upp filerna. Problemet är bara, att jag är inte människa att komma på vad det är för fel. Allt ser helt lika ut i filstrukturen. Men ändå så svarar den bara att det inte går att öppna filen. Jag har grubblat över det här länge. Men en vacker dag kanske jag kan komma på vad det är. Jag ger inte upp i alla fall.

POWWOW-BILDER

I det förra utskicket fick ni några museibilder av Esa Rantanen och jag lovade då att jag även skulle lägga upp några fina Pow Wow-bilder som han har skickat mig. Filerna är väldigt stora, så jag försöker minska dem. Så här är en av bilderna. Övriga får komma i kommande utskick. Håll till godo. Det här är också det medföljande resebrevet från Esa :

Här kommer lite mera indianupplevelser som jag haft.

I slutet av april och början av maj var jag i New Orleans på den jättelika, årliga musikfestivalen "New Orleans Music and Heritage Festival". Det var orsaken att jag missade klubbträffen i Ystad.

Bland all jazz- och blues- och rockmusik på festivalen så fanns det några programpunkter om folkkultur, "heritage"-delen alltså. Bland annat lovades det en "Native American Pow Wow". Jag har gillat de pow wow som vi besökt på indianklubbsresor och var glad och nyfiken att se detta. En riktig pow wow var det då inte men en trevlig upplevelse ändå. De som uppträdde var en grupp som heter "Stoney Creek Drum and Dance". Gruppen kommer från North Carolina och har medlemmar från olika stammar, Tuscarora, Haliway-Sapoini, Lumee, och Waccamaw-Siouan. Det är en professionell grupp som turnerar på festivaler, marknader osv. De visade några av de vanligaste danserna som "Fancy Dance", "Grass Dance" och "Jingle Dance".

Så väldigt mycket publik lockade de inte från musikuppträdanden som pågick samtidigt men jag var glad att jag snappade upp detta.

Bifogar några av mina bilder från showen. Det var förstås fritt fram att fotografera.

Övriga bilder kommer alltså i kommande utskick

OLIKA PROBLEM

En av ättlingarna kom hem i veckan efter en två veckors lyxtillvaro på Maldiverna. Tänk vad de växer upp och står i... de där barnen. Alltmedan en annan går och har beslutsångest för om man ska behöva klippa gräsmattan eller ej, samtidigt som ryssarna skrattar åt oss för att vi tycker oss se skuggor i vattnet, och de där banditgalningarna i Syrien skär halsen av oskyldigt folk på löpande band... Konstig är världen...

Hälsningar **BERTIL THÖRN**